

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2023
(OR. en)

EUCO 1/23

CO EUR 1
CONCL 1

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Έκτακτη σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (9 Φεβρουαρίου 2023)
- Συμπεράσματα

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα της ανωτέρω συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε ανταλλαγή απόψεων με τον πρόεδρο της Ουκρανίας σχετικά με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την Ουκρανία και τον λαό της.

*

* *

I. ΟΥΚΡΑΝΙΑ

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι καταδικάζει απερίφραστα τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ο οποίος συνιστά πρόδηλη παραβίαση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Ο στυγνός πόλεμος της Ρωσίας, που συνεχίζεται εδώ και σχεδόν έναν ολόκληρο χρόνο, έχει προκαλέσει τεράστια δεινά και καταστροφές στην Ουκρανία και τον λαό της. Η Ρωσία πρέπει να σταματήσει αμέσως αυτόν τον αποτρόπαιο πόλεμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα στέκεται στο πλευρό της Ουκρανίας παρέχοντας σταθερή στήριξη για όσο χρειάζεται.
2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να στηρίζει αταλάντευτα την ανεξαρτησία, την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, καθώς και το φυσικό δικαίωμα νόμιμης άμυνας της Ουκρανίας κατά της επίθεσης της Ρωσίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διατηρήσει και θα επιδιώξει να αυξήσει περαιτέρω, σε διαβούλευση με διεθνείς εταίρους, τη συλλογική πίεση επί της Ρωσίας ώστε αυτή να τερματίσει τον επιθετικό της πόλεμο και να αποσύρει τα στρατεύματα και τον στρατιωτικό εξοπλισμό της από την Ουκρανία. Προκειμένου να αυξηθεί περαιτέρω για τη Ρωσία το κόστος του επιθετικού πολέμου της, θεσπίστηκε ανώτατο όριο τιμών για τα πετρελαϊκά προϊόντα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να συνεχίσει να ενισχύει τα περιοριστικά της μέτρα, σε στενό συντονισμό και συνεργασία με εταίρους της σε όλο τον κόσμο. Τα μέτρα κατά της καταστρατήγησης θα ενισχυθούν.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει την ισχυρή δέσμευσή του για λογοδοσία. Οι συνεχιζόμενες τυφλές, φονικές επιθέσεις της Ρωσίας κατά αμάχων και μη στρατιωτικών υποδομών αποτελούν διεθνή εγκλήματα και πρέπει να τερματιστούν. Το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη μεταχείριση των αιχμαλώτων πολέμου, πρέπει να γίνει σεβαστό. Πρέπει να επιτραπεί αμέσως η ασφαλής επιστροφή των Ουκρανών, ιδίως των παιδιών, που έχουν μεταφερθεί παρά τη θέλησή τους στη Ρωσία.

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει σταθερή στη δέσμευσή της να λογοδοτήσουν όλοι όσοι διατάσσουν ή διαπράττουν εγκλήματα πολέμου και τα άλλα πολύ σοβαρά εγκλήματα που συνδέονται με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, καθώς και οι συνεργοί τους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στηρίζει πλήρως τις προσπάθειες της Ουκρανίας και της διεθνούς κοινότητας εν προκειμένω, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης κατάλληλου μηχανισμού για τη δίωξη του εγκλήματος της επίθεσης, κάτι που ενδιαφέρει τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της. Υπογραμμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τις έρευνες του εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, καθώς και τη δημιουργία, στη Χάγη, διεθνούς κέντρου για τη δίωξη του εγκλήματος της επίθεσης κατά της Ουκρανίας. Το κέντρο αυτό θα συνδεθεί με την υφιστάμενη κοινή ομάδα έρευνας που υποστηρίζεται από την Eurojust.

5. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να στηρίζει την πρωτοβουλία της Ουκρανίας για μια δίκαιη ειρήνη με βάση τον σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας. Μέχρι στιγμής η Ρωσία δεν έχει δείξει ούτε κατ' ελάχιστον πραγματική βούληση για δίκαιη και βιώσιμη ειρήνη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την υποστήριξή του για την ειρηνευτική φόρμουλα του προέδρου Zelenskyy και επιβεβαιώνει τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συνεργαστεί ενεργά με την Ουκρανία για το ειρηνευτικό σχέδιο 10 σημείων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει την ιδέα της διεξαγωγής συνόδου κορυφής με θέμα την ειρηνευτική φόρμουλα, με στόχο τη δρομολόγηση της εφαρμογής της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεργαστεί με την Ουκρανία για να εξασφαλίσει την ευρύτερη δυνατή διεθνή συμμετοχή.

6. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει τις σημαντικές προσπάθειες που έχει καταβάλει η Ουκρανία τους τελευταίους μήνες για την επίτευξη των στόχων στους οποίους εδράζεται το καθεστώς της ως υποψήφιας για ένταξη στην ΕΕ χώρας. Εκφράζει την ικανοποίησή του για τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της Ουκρανίας σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς και την ενθαρρύνει να συνεχίσει την πορεία αυτή και να εκπληρώσει τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησής της, προκειμένου να προχωρήσει προς τη μελλοντική ένταξή της στην ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει την αποφασιστικότητα της Ουκρανίας να εκπληρώσει τις απαραίτητες απαιτήσεις ώστε οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης να ξεκινήσουν το συντομότερο δυνατόν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσβλέπει σε στενή συνεργασία με την Ουκρανία και στην υποστήριξη των προσπαθειών της ώστε να εκπληρώσει όλες τις προϋποθέσεις. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι το μέλλον της Ουκρανίας βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στην κοινή δήλωση μετά το πέρας της συνόδου κορυφής ΕΕ-Ουκρανίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να παρέχει ισχυρή πολιτική, οικονομική, στρατιωτική, χρηματοδοτική και ανθρωπιστική στήριξη στην Ουκρανία και τον λαό της για όσο χρειάζεται. Το συνολικό ποσό με το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της έχουν συνδράμει την Ουκρανία και τον λαό της ανέρχεται μέχρι στιγμής σε τουλάχιστον 67 δισ. ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ουκρανία θα αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες που παρέχει η συμφωνία σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης της εκτενούς και ολοκληρωμένης ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για ενισχυμένες οικονομικές και εμπορικές σχέσεις που θα οδηγήσουν στην ένταξη της Ουκρανίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ.
8. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε και έβδομη δόση, ύψους 500 εκατ. ευρώ, για στρατιωτική υποστήριξη προς την Ουκρανία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη και εγκαινίασε την αποστολή για τη στρατιωτική συνδρομή της ΕΕ ώστε να εκπαιδευτούν σε πρώτη φάση 30 000 στρατιώτες εντός του 2023. Έτσι, το συνολικό ποσό της στρατιωτικής υποστήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της ανέρχεται πλέον σε σχεδόν 12 δισ. ευρώ. Δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την ταχεία παροχή στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ουκρανία από κράτη μέλη.

9. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί τη δέσμευσή της για τη στήριξη της μακροχρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Ουκρανίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το έργο της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και της Παγκόσμιας Τράπεζας όσον αφορά σχέδια ταχείας επέκτασης της χρήσης των λωρίδων αλληλεγγύης με σκοπό την ενίσχυση των εμπορικών δυνατοτήτων σε όλους τους τομείς και των ευκαιριών για εξαγωγές από την Ουκρανία.
10. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί τη δέσμευσή της να στηρίζει, μαζί με εταίρους της, την αποκατάσταση, την ανάκαμψη και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τη θέση σε λειτουργία της πλατφόρμας συντονισμού των δωρητών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μαζί με εταίρους της, επιταχύνει τις εργασίες της για τη χρήση δεσμευμένων και ακινητοποιημένων περιουσιακών στοιχείων της Ρωσίας για τη στήριξη της ανασυγκρότησης της Ουκρανίας και για αποζημιώσεις, σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο.
11. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει επίσης τη σημασία της ψυχολογικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και αποκατάστασης, καθώς και της επανένταξης των βετεράνων πολέμου στην ενεργό κοινωνική ζωή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της θα εντείνουν την υποστήριξη που προσφέρουν για σχετικά προγράμματα, μεταξύ άλλων μέσω εξειδικευμένης εμπειρογνωσίας. Επιπλέον, η παροχή συνδρομής για αποναρκοθέτηση θα εντατικοποιηθεί.
12. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της να ενισχύσει τη στήριξη των εκτοπισμένων, τόσο στην Ουκρανία όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μεταξύ άλλων μέσω επαρκούς και ευέλικτης χρηματοδοτικής συνδρομής προς τα κράτη μέλη που επωμίζονται το μεγαλύτερο μερίδιο των ιατρικών και εκπαιδευτικών εξόδων και των εξόδων διαβίωσης των προσφύγων.

II. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

13. Αντιμέτωπη με τη νέα γεωπολιτική πραγματικότητα, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα δράσει αποφασιστικά για να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και ευημερία της, καθώς και τον ρόλο της στην παγκόσμια σκηνή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα ενισχύσει τη στρατηγική της κυριαρχία και θα προσαρμόσει την οικονομική, βιομηχανική και τεχνολογική της βάση στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Θα εμβαθύνει την ενιαία αγορά και θα εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού τόσο στο εσωτερικό της όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

14. Είναι σημαντικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενισχύσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητά της. Το πλήρες δυναμικό της ενιαίας αγοράς, που, από τη σύστασή της, εδώ και τριάντα χρόνια, στηρίζει την ευημερία της Ευρώπης, θα πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω με μια ολοκληρωμένη στρατηγική. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματα του Δεκεμβρίου του 2022, και ιδίως την πρόσκλησή του προς την Επιτροπή να υποβάλει μια στρατηγική σε επίπεδο ΕΕ για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξετάσει τα ζητήματα αυτά στην επόμενη σύνοδό του.

15. Με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα ένα βιομηχανικό σχέδιο στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών εκπομπών, και υπό το πρίσμα επικείμενης σχετικής διεξοδικής ανάλυσης, θα πρέπει να προχωρήσουν επειγόντως οι εργασίες στους ακόλουθους άξονες δράσης:
- α) Πολιτική κρατικών ενισχύσεων: Οι διαδικασίες θα πρέπει να απλουστευτούν, να γίνουν πιο γρήγορες και πιο προβλέψιμες και να επιτρέπουν την ταχεία παροχή στοχευμένης, προσωρινής και αναλογικής στήριξης, μεταξύ άλλων μέσω πιστώσεων φόρου, στους τομείς εκείνους που είναι στρατηγικοί για την πράσινη μετάβαση και που επηρεάζονται δυσμενώς από τις ξένες επιδοτήσεις ή τις υψηλές τιμές της ενέργειας. Μεγάλη έμφαση θα πρέπει επίσης να δοθεί στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Πρέπει να διατηρηθούν η ακεραιότητα και οι ίσοι όροι ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί επίσης την αποτελεσματική εφαρμογή των μέσων της ΕΕ, όπως τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (IPCEI), με την αύξηση της διαφάνειας και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών, ιδίως δε με την επίσπευση των σταδίων σχεδιασμού και αξιολόγησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στο Συμβούλιο σχετικά με τον αντίκτυπο αυτής της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων στην ενιαία αγορά, καθώς και στην παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.
 - β) Χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ: Για τη διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης σε ολόκληρη την ΕΕ και προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς, μια πλήρως αποτελεσματική απάντηση της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικών απαιτεί δίκαιη πρόσβαση σε χρηματικούς πόρους. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ευελιξία στην αξιοποίηση των υφιστάμενων κονδυλίων της ΕΕ και να διερευνηθούν επιλογές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να εξασφαλίσουν την πλήρη κινητοποίηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης και των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων, ώστε να παρασχεθεί έγκαιρη και στοχευμένη στήριξη σε στρατηγικούς τομείς χωρίς να επηρεάζονται οι στόχοι της πολιτικής συνοχής. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

- γ) Ρυθμιστικό περιβάλλον: Η ύπαρξη απλών, προβλέψιμων και σαφών συνθηκών-πλαίσιο για τις επενδύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ουσιώδους σημασίας. Οι διοικητικές διαδικασίες και οι διαδικασίες αδειοδότησης θα πρέπει να απλουστευτούν και να γίνουν ταχύτερες, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εξασφαλιστεί η ικανότητα παραγωγής προϊόντων τα οποία είναι κομβικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα, λαμβανομένων υπόψη της αλυσίδας εφοδιασμού και της αξιακής αλυσίδας στο σύνολό τους σε διασυνοριακό επίπεδο. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας και την ανακύκλωση πρώτων υλών για την προώθηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Η επικείμενη μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να στηρίζει τη μετάβαση σε ένα απανθρακοποιημένο και αποδοτικό ενεργειακό σύστημα με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, να εγγυάται την ασφάλεια του εφοδιασμού ανά πάσα στιγμή και να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν οι κανόνες για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, ώστε να συμβάλλουν στην προώθηση μιας πιο πράσινης βιομηχανίας, και να προαχθούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ώστε να διευκολύνεται η ταχεία διάθεση βασικών τεχνολογιών.
- δ) Δεξιότητες: Θα πρέπει να αναληφθεί πιο τολμηρή και φιλόδοξη δράση προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω οι δεξιότητες που απαιτούνται για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της αναβάθμισης των υφιστάμενων δεξιοτήτων και της απόκτησης νέων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και ο μετασχηματισμός των θέσεων εργασίας, μεταξύ άλλων ενόψει των δημογραφικών προκλήσεων.
- ε) Επενδύσεις: Απαιτούνται τόσο ιδιωτικές όσο και δημόσιες επενδύσεις για την κάλυψη των επενδυτικών κενών που υπονομεύουν την ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει, πριν από το καλοκαίρι του 2023, πρόταση σχετικά με Ταμείο Ευρωπαϊκής Κυριαρχίας για τη στήριξη των επενδύσεων σε στρατηγικούς τομείς.
16. Η Ένωση Κεφαλαιαγορών είναι ζωτικής σημασίας αν θέλουμε να συνεχίσει η Ευρώπη να είναι ήπιρος παραγωγής και καινοτομίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τους συννομοθέτες να επιταχύνουν την υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών προωθώντας και ολοκληρώνοντας τις εργασίες επί των νομοθετικών προτάσεων στον εν λόγω τομέα.

17. Η επιδίωξη ενός φιλόδοξου, στέρεου, ανοικτού και βιώσιμου εμπορικού θεματολογίου και η στήριξη του ΠΟΕ και ενός βασιζόμενου σε κανόνες πολυμερούς συστήματος θα έχει καθοριστική σημασία για την ενίσχυση της κυριαρχίας και της ευημερίας της Ευρώπης. Προς τούτο, οι δίκαιες και διαφανείς συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών και επενδύσεων θα πρέπει να διασφαλίζουν πραγματικά ίσους όρους ανταγωνισμού και να επιτρέπουν την ανάπτυξη ανθεκτικών και αξιόπιστων αλυσίδων εφοδιασμού και την πρόσβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε νέες αγορές. Θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες διαφοροποίησης των αλυσίδων εφοδιασμού, ιδίως όσον αφορά τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει επίσης να διαφυλάσσει τα συμφέροντά της όταν αντιμετωπίζει αθέμιτες πρακτικές, χρησιμοποιώντας μέσα εμπορικής άμυνας.
18. Λαμβάνοντας υπόψη τα παρόντα συμπεράσματα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να προωθήσουν ταχέως τις εργασίες όσον αφορά την επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης.

III. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

19. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε την κατάσταση της μετανάστευσης, η οποία αποτελεί ευρωπαϊκή πρόκληση που απαιτεί ευρωπαϊκή αντίδραση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αξιολόγησε την εφαρμογή των προηγούμενων συμπερασμάτων του με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη μετανάστευση, η οποία θα συνδυάζει αυξημένη εξωτερική δράση, αποτελεσματικότερο έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και εσωτερικές πτυχές, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, τις αρχές και τις αξίες της ΕΕ, καθώς και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Με βάση την πρόσφατη επιστολή της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την ενίσχυση και την επίσπευση άμεσων επιχειρησιακών μέτρων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να παρακολουθήσουν εκ του σύνεγγυς και να διασφαλίσουν την εφαρμογή των συμπερασμάτων του, θα επανέρχεται δε τακτικά στο ζήτημα αυτό.

Αυξημένη εξωτερική δράση

20. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εντείνει τη δράση της με σκοπό την πρόληψη των αντικανονικών αναχωρήσεων και των απωλειών ανθρώπινων ζώων, τη μείωση της πίεσης στα σύνορα της ΕΕ και στις ικανότητες υποδοχής, την καταπολέμηση των διακινητών και την αύξηση των επιστροφών. Αυτό θα επιτευχθεί με την εντατικοποίηση της συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης μέσω αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων. Θα πρέπει να καλύπτονται όλες οι μεταναστευτικές οδοί και με επαρκείς πόρους.

Θα πρέπει να εφαρμοστούν τα υφιστάμενα σχέδια δράσης για τις οδούς των Δυτικών Βαλκανίων και της Κεντρικής Μεσογείου. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει, κατά προτεραιότητα, σχέδια δράσης για τις οδούς του Ατλαντικού, της Δυτικής και της Ανατολικής Μεσογείου, με σκοπό την άμεση ελάφρυνση της πίεσης που ασκείται στα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο και την αποτελεσματική αποτροπή των αντικανονικών αφίξεων. Η συνεργασία της ΕΕ και των κρατών μελών με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης θα εντατικοποιηθεί με συντονισμένο τρόπο, μεταξύ άλλων μέσω επαφών υψηλού επιπέδου, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων τους στη διαχείριση των συνόρων, την πρόληψη των αντικανονικών ροών, την εξάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου των διακινητών, μεταξύ άλλων μέσω στρατηγικών εκστρατειών πληροφόρησης, και την αύξηση των επιστροφών. Προς τούτο, θα πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι διαβουλεύσεις στα φόρουμ συνεργασίας με τρίτες χώρες, καθώς και η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του NDICI-Global Europe και άλλων σχετικών μέσων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να στηρίζει τους εταίρους στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της αντικανονικής μετανάστευσης και στην ασφαλή, κανονική και ομαλή μετανάστευση. Η συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, ιδίως με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω.

21. Η ευθυγράμμιση των γειτονικών χωρών με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ είναι επείγον ζήτημα κρίσιμης σημασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης, καθώς και για την εν γένει καλή λειτουργία και βιωσιμότητα των καθεστώτων απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, κατά περίπτωση. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η παρακολούθηση των πολιτικών των γειτονικών χωρών για τις θεωρήσεις. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων όσον αφορά την ευθυγράμμισή τους με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ και τους ζητεί να λάβουν σύντομα περαιτέρω μέτρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να εμβαθύνει τη συνεργασία με την περιοχή στον τομέα της διαχείρισης της μετανάστευσης, του ασύλου και των συνόρων, καθώς και στον τομέα των επιστροφών, μεγιστοποιώντας τη χρήση των υφιστάμενων πλαισίων και των διαθέσιμων διαύλων.

Βελτίωση της συνεργασίας όσον αφορά την επιστροφή και την επανεισδοχή

22. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία μιας ενιαίας, συνολικής και αποτελεσματικής πολιτικής της ΕΕ για την επιστροφή και την επανεισδοχή, καθώς και μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την επανένταξη. Απαιτείται ταχεία δράση για να εξασφαλιστούν αποτελεσματικές επιστροφές, από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από τρίτες χώρες κατά μήκος των οδών, στις χώρες καταγωγής και διέλευσης, με τη χρήση όλων των συναφών πολιτικών, μέσων και εργαλείων της ΕΕ ως μοχλών πίεσης, όπως η διπλωματία, η ανάπτυξη, το εμπόριο και οι θεωρήσεις, καθώς και ευκαιρίες για νόμιμη μετανάστευση. Εν προκειμένω απαιτείται προσέγγιση στο επίπεδο του συνόλου της διοίκησης, τόσο εντός των κρατών μελών όσο και εντός των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να αξιοποιήσουν πλήρως τον μηχανισμό του άρθρου 25α του κώδικα θεωρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας λήψης περιοριστικών μέτρων στον τομέα των θεωρήσεων όσον αφορά τρίτες χώρες που δεν συνεργάζονται στον τομέα των επιστροφών. Για την επίτευξη των διαδικασιών επιστροφής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν αμοιβαία τις αποφάσεις επιστροφής. Καλεί τον Οργανισμό για το Άσυλο να παράσχει κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να αυξηθεί η χρήση των εννοιών της ασφαλούς τρίτης χώρας και της ασφαλούς χώρας καταγωγής. Τα κράτη μέλη καλούνται να ακολουθήσουν τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, με σκοπό την επίτευξη πιο συντονισμένης προσέγγισης, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για τη δημιουργία ενωσιακού κοινού καταλόγου.

Έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ

23. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει αποφασισμένη να διασφαλίσει τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξωτερικών χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων της. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει τις σχετικές προσπάθειες των κρατών μελών και:
- α) δηλώνει την πλήρη στήριξή του προς τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) όσον αφορά την εκπλήρωση του βασικού καθήκοντός του, το οποίο είναι να στηρίζει τα κράτη μέλη για να προστατεύουν τα εξωτερικά σύνορα, να καταπολεμούν το διασυνοριακό έγκλημα και να επιταχύνουν τις επιστροφές·
 - β) επαναλαμβάνει τη σημασία της έναρξης λειτουργίας του συστήματος εισόδου/εξόδου και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού το συντομότερο δυνατό·
 - γ) ζητεί την ταχεία ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για τις νέες και τις αναθεωρημένες συμφωνίες περί καθεστώτος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών σχετικά με την ανάπτυξη του Frontex στο πλαίσιο των προσπαθειών ενίσχυσης της συνεργασίας στους τομείς της διαχείρισης των συνόρων και της μετανάστευσης·
 - δ) καλεί την Επιτροπή να χρηματοδοτήσει μέτρα των κρατών μελών που συμβάλλουν άμεσα στον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, όπως τα πιλοτικά έργα διαχείρισης των συνόρων, καθώς και στην ενίσχυση του ελέγχου των συνόρων σε βασικές χώρες επί οδών διέλευσης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση·
 - ε) καλεί την Επιτροπή να κινητοποιήσει αμέσως σημαντικά ενωσιακά κονδύλια και μέσα για τη στήριξη των κρατών μελών στην ενίσχυση των ικανοτήτων και των υποδομών προστασίας των συνόρων, των μέσων επιτήρησης, συμπεριλαμβανομένης της εναέριας επιτήρησης, και του εξοπλισμού. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να οριστικοποιήσει γρήγορα την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων·
 - στ) αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες των θαλάσσιων συνόρων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προστασία ανθρώπινων ζώων, υπογραμμίζει την ανάγκη για ενισχυμένη συνεργασία όσον αφορά τις δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης και, στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει υπό σημείωση την επανέναρξη της λειτουργίας της ευρωπαϊκής ομάδας επαφής για την έρευνα και τη διάσωση.

Καταπολέμηση της εργαλειοποίησης, της εμπορίας και της διακίνησης ανθρώπων

24. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καταδικάζει τις απόπειρες εργαλειοποίησης μεταναστών χάριν πολιτικών σκοπιμοτήτων, ιδίως όταν χρησιμοποιούνται ως μέσο άσκησης πίεσης ή ως μέρος υβριδικών αποσταθεροποιητικών ενεργειών. Καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να προωθήσουν τις εργασίες σχετικά με τα συναφή εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων πιθανών μέτρων κατά των μεταφορέων που εμπλέκονται στην εμπορία ανθρώπων ή στη διακίνηση μεταναστών ή διευκολύνουν τις δραστηριότητες αυτές.
25. Χάρη στη στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και στη στενή συνεργασία των κρατών μελών με την Ευρωπόλ, τον Frontex και την Eurojust, καθώς και με βασικούς εταίρους, θα ενισχυθεί περαιτέρω η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της διακίνησης μεταναστών.

Δεδομένα σχετικά με τις μεταναστευτικές ροές και επίγνωση της κατάστασης

26. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ, να αναπτύξουν κοινή επίγνωση της κατάστασης, να βελτιώσουν την παρακολούθηση των δεδομένων σχετικά με τις ικανότητες υποδοχής και τις μεταναστευτικές ροές και να ανιχνεύουν ταχύτερα νέες μεταναστευτικές τάσεις, τόσο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και εντός αυτής. Προτρέπει τις αρχές των κρατών μελών να ζητήσουν τη στήριξη των οργανισμών της ΕΕ — συμπεριλαμβανομένων του Οργανισμού για το Άσυλο και του Frontex, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή καταγραφή όλων των μεταναστών που εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και συναφείς πράξεις

27. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που επιτεύχθηκε το 2022, καλεί τους συννομοθέτες της ΕΕ να συνεχίσουν τις εργασίες σχετικά με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, σύμφωνα με τον κοινό χάρτη πορείας καθώς και τον αναθεωρημένο κώδικα συνόρων του Σένγκεν και την οδηγία για την επιστροφή. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την πρόθεση της Προεδρίας να συζητηθεί η εφαρμογή του χάρτη πορείας του Δουβλίνου καθώς και η αποτελεσματική δραστηριοποίηση της ΕΕ στα εξωτερικά σύνορα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ενέργειες ιδιωτικών φορέων, στην επόμενη σύνοδο του Συμβουλίου ΔΕΥ.

IV. ΔΙΑΦΟΡΑ

Διάλογος Βελιγραδίου-Πρίστινας

28. Υπό το φως των πρόσφατων εντάσεων στο βόρειο Κόσοβο*, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη για πρόοδο στην εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Κοσόβου* και Σερβίας μέσω του διαλόγου που διεξάγεται υπό την αιγίδα της ΕΕ και υπό την ηγεσία του ύπατου εκπροσώπου.
29. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόσφατη ευρωπαϊκή πρόταση να τεθεί η σχέση μεταξύ των δύο μερών σε νέα και βιώσιμη βάση, ως ιστορική ευκαιρία που θα πρέπει να αξιοποιηθεί και από τα δύο μέρη με σκοπό, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση της ευρωπαϊκής προοπτικής τους.
30. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί αμφότερα τα μέρη να εφαρμόσουν πλήρως και άνευ όρων τις υποχρεώσεις που ανέλαβαν στο πλαίσιο του διαλόγου, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών των ετών 2013 και 2015 για τη δημιουργία μιας ένωσης/κοινότητας δήμων σερβικής πλειοψηφίας.

Σεισμός στην Τουρκία και τη Συρία

31. Μετά τον τραγικό σεισμό της 6ης Φεβρουαρίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει τα βαθύτατα συλλυπητήριά του στα θύματα και την αλληλεγγύη του προς τον λαό της Τουρκίας και της Συρίας.
32. Αμέσως μετά την τραγωδία αυτή και ως απόδειξη της αταλάντευτης αλληλεγγύης της Ένωσης, πάνω από 1 600 διασώστες εστάλησαν στην Τουρκία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι η Ένωση είναι έτοιμη να παράσχει περαιτέρω βοήθεια για την ανακούφιση των δεινών σε όλες τις πληγείσες περιοχές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την πρωτοβουλία της σουηδικής Προεδρίας και της Επιτροπής για τη διοργάνωση διάσκεψης δωρητών στις Βρυξέλλες τον Μάρτιο, με σκοπό την κινητοποίηση χρηματοδότησης από τη διεθνή κοινότητα για τη στήριξη των λαών της Τουρκίας και της Συρίας.

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

33. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλους να εξασφαλίσουν την πρόσβαση της ανθρωπιστικής βοήθειας στα θύματα του σεισμού στη Συρία, ανεξαρτήτως τοποθεσίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της έχουν κινητοποιήσει πρόσθετους πόρους για τη στήριξη των ανθρωπιστικών προσπαθειών. Καλεί την ανθρωπιστική κοινότητα, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, να εξασφαλίσει την ταχεία παράδοση της βοήθειας.
-